

آیین طلبگ

علی اصغر ہمتیان

www.ketab.ir

مرکز پژوهش‌های جوان | گروه سنت‌های حوزوی و آداب طلبگی

آیین طلبگی: علی اصغر همتیان

ناشر: کانون اندیشه جوان

ویراستار: سید محمد رسول

طراح و گرافیکست: مهرداد آذاد منصوری

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰ تومان

چاپ و صحافی: واژه‌پرداز اندیشه

کانون اندیشه جوان

شناسه: همتیان؛ علی اصغر، ۱۳۵۰. عنوان و نام پدیدآور: آیین طلبگی / علی اصغر همتیان؛ مشخصات اثر: تهران: کانون اندیشه جوان. مشخصات ظاهری: ۸۸ ص. ۱. فروست: مهارت‌های طلبگی: ۱.

شایک: ۱-۱۹۲-۱۵۹-۶۰۰-۹۷۸ وضعیت فهرست نویسی: فنیای مختصر.

یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir>

قابل دسترسی است. یادداشت: کتابخانه. شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۰۵۳۰۱

تهران، تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن: ۸۸۵۰۳۳۳۱، ۸۸۵۰۵۴۰۲

فهرست |

۹	اشاره
۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: مفهوم‌شناسی و کلیات
۱۵	الف) مسئله به چه معناست؟
۱۵	ب) ناشئه طلب چیست؟
۱۶	ج) منظور از «آینده طلب» چیست؟
۱۷	۱. آینده طلبی خود را چگونه رقم بزنیم؟
۱۹	۲. چرا باید دغدغه آینده را داشته باشیم؟
۲۰	۳. چگونه به آینده مسووب است یابیم؟
۲۱	۳.۱. استعداد خود را بشناسیم
۲۳	۳.۲. انگیزه داشته باشیم
۲۴	۳.۳. محیط تحصیل مناسب را فراهم آوریم
۲۴	۳.۳.۱. اخلاقی و معنوی بودن محیط
۲۵	۳.۳.۲. علمی بودن محیط
۲۶	۳.۴. در امر تحصیل، دوستان شایسته‌ای برگزینیم
۲۸	۳.۵. عوامل اجتماعی را در نظر بگیریم
۳۱	فصل دوم: هویت و جایگاه طلبه
۳۳	الف) هویت طلبگی چیست؟
۳۶	ب) طلبه چه جایگاهی دارد؟
۳۶	۱. جانشینی پیامبر ﷺ
۳۶	۲. وارث پیامبران

۳۷		۳. امانت‌دار پیامبران
۳۹		فصل سوم: رسالت‌های طلبه (نقشه راه)
۴۳		الف) رسالت‌های فردی ما چیست؟
۴۴		۱. به تهذیب و اصلاح نفس پردازیم
۴۶		۱.۱. واجبات و محرمات را رعایت کنیم
۴۷		۱.۲. گرفتار محبت دنیا نشویم
۴۸		۱.۳. اخلاق اجتماعی را رعایت کنیم
۴۹		۱.۴. آداب و اخلاق تبلیغ را مدنظر قرار دهیم
۴۹		۲. در این تفقه داشته باشیم
۵۰		۲.۱. تفقه به سادگی حاصل نمی‌شود
۵۱		۲.۲. تفقه، نیازمند فهم عمیق است
۵۲		۲.۳. تفقه توانایی پاسخ‌گویی به مسائل جدید است
۵۳		۲.۴. تفقه، شناسایی ریشه‌ها و علل معصوم است
۵۳		۲.۵. فقیه نباید فقط از محدوده تخصص خود به اسلام بنگرد
۵۴		۲.۶. تفقه نیازمند گذراندن دوره‌های مختلف تحصیلی است
۵۵		۲.۷. برای نیل به تفقه، تعطیلی ممنوع!
۵۵		۲.۸. تفقه، به معنای تمرکز در فقه نیست
۵۶		۳. از بصیرت و آمادگی اجتماعی غافل نشو
۵۸		ب) ما چه رسالت‌های اجتماعی داریم؟
۵۸		۱. به تزکیه و تربیت دینی جامعه همت گماریم
۵۸		۱.۱. یادآور میثاق الهی باشیم
۵۹		۱.۲. درون مایه‌های فطری افراد را برانگیزیم
۶۰		۱.۳. به گرایش‌ها و حساسیت‌ها جهت دهیم
۶۰		۱.۴. به تربیت رفتارهای فردی و اجتماعی انسان‌ها پردازیم
۶۱		۱.۵. در صدد تربیت صفات و ملکات نفسانی انسان‌ها باشیم
۶۲		۲. کتاب و حکمت را تعلیم و تبیین کنیم

۲۰۱. به تبیین نظام اعتقادی و اندیشه‌های زیربنایی پردازیم	۶۲
۲۰۲. نظام اجتماعی اسلام را تبیین کنیم	۶۳
۲۰۳. نظام ارزشی و تربیتی اسلام را ترسیم کنیم	۶۴
۲۰۴. احکام و نظام حقوقی اسلام را تبیین کنیم	۶۴
۳. محافظ حدود و ثغور شریعت باشیم	۶۶
۴. برای گسترش عدالت اجتماعی تلاش کنیم	۶۷
فصل چهارم: بیان ورود طلبه به فعالیت‌های اجتماعی	۷۱
الف) آیا فعالیت‌های اجتماعی عام شرکت کنیم؟	۷۳
ب) در فعالیتهای اجتماعی خاص حضور یابیم؟	۷۴
فصل پنجم: آینده شغل طلبه	۷۹
الف) به جای جست‌وجوی کار مناسب، خوب تحصیل کنیم	۸۱
ب) بازنشستگی را فراموش نکنیم	۸۱
ج) هدایت را شغل اصلی خود بدانیم	۸۲
د) در یک رشته متخصص شویم	۸۳
ه) به تعطیلی فکر نکنیم	۸۴
کتابنامه	۸۷

مرکز پژوهش‌های جوان با هدف تعمیق بنیۀ دینی، نخبه‌پروری، ارائه نظام‌واره فکری و رفی الگوهای رفتاری به نسل نو، فعالیت می‌کند و مفتخر است با ارائه این اثر و آثار سمینار هم در نوآوری، گره‌گشایی و پاسخگویی به اقتضائات و نیازهای فکری، فرهنگی و اجتماعی مخاطب جوان، در قلمرو اندیشۀ اسلامی و نظام جامع دین داشته باشد.

این مرکز زیرمجموعۀ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشۀ اسلامی است و در کنار چهار پژوهشکده دیگر پژوهشگاه فعالیت دارد. تلاش‌های مؤثر مرکز در قالب گروه‌های علمی «بینش و اندیشۀ»، «مطالعات فرهنگی و اجتماعی»، «نظام‌ها و مطالعات انقلاب اسلامی»، «اخلاق، تربیت و روان‌شناسی»، «ساخت‌های حوزوی و آداب طلبگی»، «ادب و هنر» و «دفتر ادبیات دینی» انجام می‌پذیرد.

مرکز پژوهش‌های جوان در راستای خواست و علاقه‌مندی مخاطبان طلبه جوان، مجموعه «مهارت‌های طلبگی» را فراهم آورده است. این مجموعه تلاش می‌کند در ساحت‌های فردی، خانوادگی، اجتماعی، علمی، اخلاقی و تربیتی، مهارت‌هایی را متناسب با اقتضائات رفتاری و معرفتی طلاب جوان ارائه کند تا آنان را در نقش‌آفرینی مؤثر و مفید یاری نماید.

«آیین طلبگی» دفتری از فصل فردی این مجموعه است. نویسندۀ در این اثر معتقد است که استعداد و توانمندی لازم برای تحصیل در حوزه، امری مهم به

شمار می‌رود؛ اما عدم شناخت مقاصد و مسیر طلبگی، موجب می‌شود برخی با وجود داشتن استعداد و توانایی‌های لازم، نتوانند آن‌گونه که شایسته است، به موفقیت شایسته دست یابند.

این مرکز با قدردانی از نویسنده این کتاب، جناب حجت‌الاسلام و المسلمین علی‌اصغر همتیان، ضمن تشکر از شورای علمی گروه، تلاش مجدانه مدیرگروه سنت‌های خدایی و آداب طلبگی، حجت‌الاسلام محمدحسین پورامینی و همکاری ارزیابان علمی، حجت‌الاسلام و المسلمین هادی حسین‌خانی و محمدحسین حق‌جو و محمود مفتاحی را در این راه صمیمانه در انتظار نقدها و پیشنهادهای خوانندگان تیزبینمان نشسته‌ایم.

مرکز پژوهش‌های جوان

مقدمه |

آیا قبول دارید

زمان به سرعت در حال گذراست؟

در گذر زمان فرصت‌ها یکی پس از دیگری از دست می‌رود؟

برخی از فرصت‌ها تکرار نمی‌شود؟

اگر قبول دارید، چرا کاری نمی‌کنید؟ چرا طرحی نو در نمی‌اندازید؟ چرا بنیان کم‌توفیقی‌ها را بر نمی‌اندازید؟

شاید شما هم از برخی طلبه‌ها شنیده باشید: ای کاش اکنون اول طلبگی من بود! اگر الان اول طلبگی من بود و اطلاعات امروز را داشتم، می‌دانستم چطور درس بخوانم و چطور با دیگران تعامل داشته باشم و چطور رباتی کنم.

خواجه نصیرالدین طوسی می‌گوید:

بسیاری از دانش‌پژوهان هر چند که برای کسب علم کوشش می‌کنند، ولی دانش به دست نمی‌آورند. گرچه بدین کار می‌پردازند، لیکن درنتیجه آن بهره نمی‌برند؛ به دلیل آنکه ایشان مسیر آموزش را به خطا پیموده‌اند و شرایط کسب دانش را فراهم نکرده‌اند. بدیهی است هر کس راه را به اشتباه برود، گمراه شده و در نتیجه به هدف نخواهد رسید.^۱

در این کتاب، بنا بر ارائه مطالبی است که اگر طلبه به آنها توجه و عمل کند، پس از

۱. خواجه نصیرالدین طوسی؛ آداب‌المتعلمین؛ ص ۳.

چند سال، برگشت به گذشته و جبران آن را آرزو نمی‌کند.

فرض کنید شما در تهران از اتوبوس پیاده شدید و بنا دارید بر اساس نقشه تهران مسیر خود را پیدا کنید و به مقصد برسید. در اولین اقدام، باید از روی نقشه موقعیت فعلی خود را - یعنی همان جا که از اتوبوس پیاده شده‌اید - مشخص کنید. پس از آن، باید مقصد خود را نیز روی نقشه معین کنید. با تعیین این دو نقطه، می‌توانید مطمئن‌ترین و کوتاه‌ترین راه را برای رسیدن به این مقصد تعیین کنید. طلبگی هم یک مسیر کردن از یک نقطه و رسیدن به نقطه دیگر است. در این نوشتار، بنا بر نقشه طلبگی ارائه شود و نقشه خوانی و تعیین موقعیت نیز در آن آموزش داده شود. در این نوشته، شما می‌توانید با شناخت هویت خود، موقعیت فعلی خود را در بین اصناف گوناگون مشخص کنید. همچنین، با شناخت اهداف، می‌توانید نقطه مقصد را - که طلبه باید به آن نقطه برسد - مشخص کنید. با تعیین هویت (موقعیت فعلی شما) و رسالت (نقطه مقصد)، می‌توانید راه مطمئنی برای رسیدن به رسالت خود داشته باشید.

قبل از مطالعه، به نکته‌های زیر توجه کنید:

نکته یکم: با توجه به ظرفیت این نوشتار و گستردگی مطالب مربوط به هویت، رسالت و نقشه راه طلبگی، سعی شده به مهم‌ترین مطالب در هر بخش - به صورت مختصر - پرداخته شود و به هر چه ادعای طرح جامع مطالب وجود ندارد:

نکته دوم: در نگارش کتاب، سعی بر این بوده است مطالب کاربردی مطرح شود و در حد امکان از کلی‌گویی اجتناب گردد؛

نکته سوم: از ویژگی‌های این نوشته بهره‌مندی از آیات قرآن و سخنان معصومان علیهم‌السلام و سیره علما و بزرگان حوزه‌های علمیه است.